

גבולות היחידה: שמואל ב' פרק י"ח

נושא היחידה: המלחמה ומות אבשלום

מספר שיעורים: 1

כתבה: יעל גרוסברג

כללי:

צבא דוד וצבא אבשלום יוצאים למלחמה, כאשר דוד נשאר מאחור. דוד חושש מאוד לחיי בנו אבשלום, ומבקש כי ינהגו עמו ברפואת. צבא דוד הורג רבים מאנשי אבשלום. במהלך המלחמה, אבשלום נתלה בשערותיו הארוכות בעץ האלה ונשאר בין שמיים לארץ. אחד הלוחמים רואה זאת ומספר זאת ליואב, אשר הורג את אבשלום, וכך מסתיימת המלחמה.

אחימעץ שרץ מהר, רוצה לבשר זאת לדוד, אך יואב יודע שדוד לא ישמח לשמוע שאבשלום מת, ולכן הוא שולח את הכושי¹. לבסוף אחימעץ עוקף אותו ומספר על הניצחון, והכושי מספר כי אבשלום מת.

פתיחה:

המורה יתלה על הלוח את המשפט: "הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם".

הוא יבקש מהתלמידים הסבר לאמרת חז"ל זו. מהי הכוונה?

אלו הם רצונות רעים שיש באדם ושגורמים לו לבסוף למפלה.

למי בפרקים האחרונים מתאים המשפט זה? לאבשלום.

לאיזו מידה זה גרם לו? לגאווה.

נסו להיזכר - מה בדמותו של אבשלום הכי סימל את הגאווה? אבשלום היה יפה ביותר בכל גופו, אך במיוחד בלט בכך שערו.

המורה יאמר כי בהמשך הפרק נפגוש את שערותיו של אבשלום המסמלות את הגאווה...

לימוד הפסוקים:

הכנות צבא דוד

קריאת פס' א'ג'

דוד מחלק את אנשיו לשלושה חלקים, ורוצה גם הוא להצטרף למלחמה.

דבר העם אליו: מבקשים שלא יצא, כי הוא חשוב כמו 10,000 אנשים.

דוד מקבל את דברם, אך מבקש מהמפקדים בקשה שכל העם שומעים. מהי בקשתו?

קריאת פס' ד'-ה'

"לאט לי לנער לאבשלום". מה הכוונה? מדוע דוד מבקש זאת?

← המורה יתאר את הסיטואציה בה עומד דוד, תוך הדגשה כי בסופו של דבר אבשלום הוא בנו. דוד אוהב את אבשלום ודואג לו, ולכן הוא מבקש מהם לנהוג עמו בעדינות- "לאט", ומכנה אותו "נער", אף על פי שכבר היה מבוגר.

המלחמה

קריאת פס' ו'-ח'

מי מוביל במלחמה? אנשי דוד. הם הורגים רבים מצבא אבשלום, וכן "יורב היער לאכול בעם"- הרבה מתים בגלל חיות היער (רש"י).

מות אבשלום

קריאת פס' ט'-י"ג

אבשלום רוכב על הפרד שלו, אך שערותיו מסתככות בעץ האלה.

← המורה יראה תמונה של עץ זה, על ענפיו הסבוכים, וכך יוכלו התלמידים להבין כיצד שערותיו של אבשלום נתקעו (מצורף בהרחבות).

הפרד של אבשלום המשיך קדימה, ואילו אבשלום נותר תלוי בין שמיים וארץ.

← כאן המקום להדגיש כי לא סתם ה' סובב שזו תהיה הדרך שבה ימות אבשלום. שערותיו שהיו מקור גאוותו – מסמלות את מידותיו הרעות שהביאו למותו.

---

¹ בכיתה שיש בה תלמידים אתיופים, יש לתת את הדעת על כך שבשבילם המילה "כושי" היא מילת גנאי גדולה מאוד! ואכן הם אינם כושים, ואם יש צורך, שייך לציין זאת בכיתה.

רואה זאת אחד הלוחמים, אך הוא אינו הורג אותו, אלא מדווח על כך ליואב.

מדוע?

משום שהוא שמע את ציווי דוד שלא לפגוע באבשלום.

מהי תגובת יואב?

יואב תמה מדוע הלוחם לא פגע באבשלום, ומבטיח לו שכר עצום – 10 (סלעי) כסף וחגורה אחת. (ניתן לראות כי אמנם יואב עובר על ציווי דוד ופועל כנגדו, אך מטרתו היא לטובת דוד. דוד כאב, מעורב רגשית. אולם יואב מבין, כי כדי לנצח במלחמה ולדכא את המרד, על אבשלום למות.)

מהי תשובת הלוחם?

הוא עונה ליואב, שאפילו אם יתנו לו אלף (סלעי) כסף, הוא לא יעשה זאת, כי חזקה עליו מצוות דוד, ובסופו של דבר דוד ידע זאת, "ואתה תתייצב מנגד" - אתה לא תושיע אותי מיד המלך (רד"ק).

← המורה ישאל את התלמידים מה דעתם על דברי הלוחם.

לאחר לימוד הפסוקים, כדאי להציג את הדו-שיח בין יואב לבין הלוחם שראה את אבשלום.

קריאת פס' יד"-י"ז

יואב מחליט להרוג בעצמו את אבשלום. הוא תוקע שלושה שבטים היישר בלבו של אבשלום. שבת - זה כלי מלחמה עם להב בקצה.

לאחר מכן נערי יואב הורגים אותו סופית, ויואב תוקע בשופר ומכריז על סיום הלחימה.

תוצאות המלחמה

צבא דוד מנצחים.

אבשלום מת, משליכים אותו ביער, ושמים מעליו גל אבנים.

כל ישראל, שהיו עם אבשלום, נסו חזרה לאוהלם.

← משימת כתיבה יצירתית: אתה אחד מלוחמי צבא דוד. כתוב מנקודת מבטך את השתלשלות האירועים עד לסיום המלחמה.

← לפני קריאת הפסוקים הבאים, יכתוב המורה על הלוח: לבשר להגיד.

הוא ישאל את התלמידים מי יודע מהו ההבדל בין "לבשר" לבין "להגיד".

לבשר- משהו טוב (אלא אם אומרים בפירוש "בשורה רעה").

להגיד- משהו שאינו טוב.

המורה ישאל את התלמידים: האם, לדעתכם, דוד יקבל את תוצאות המלחמה כבשורה טובה?

המורה ישמע את תשובות התלמידים.

קריאת פס' י"ח-כ"א

אחימעץ רוצה לבשר למלך על תוצאות המלחמה, אולם יואב יודע כי אין זו בשורה עבור המלך, משום שאבשלום, בן המלך, מת.

על כן, שולח יואב את הכושי, מעבדי דוד.

קריאת פס' כ"ב-ל"ב

(לפי הצורך ניתן לעצור את הקריאה באמצע להסבר.)

אחימעץ מתעקש שהוא רוצה לרוץ לדוד, והוא עוקף את הכושי.

הצופה על הגג רואה בתחילה את אחימעץ, ואומר לדוד כי איש אחד רץ. דוד מבין כי ישנה בשורה. לאחר מכן רואה הצופה איש נוסף, וגם עליו אומר דוד כי זהו איש בשורה.

כאשר מזהה הצופה כי הראשון הוא אחימעץ, דוד שמח, כי אחימעץ הוא איש טוב, ובוודאי בשורה טובה בפיו.

מה מספר אחימעץ למלך? אחימעץ מספר רק על ניצחון המלחמה, ואומר שאינו יודע מה אירע עם אבשלום.

לאחר מכן מגיע הכושי. דוד שואלו: "השלום לנער לאבשלום?"

מה הוא עונה למלך?

"יהיו כנער אויבי אדוני המלך וכל אשר קמו עליך לרעה".

דוד מבין כי בנו מת.

הצעות להמחשה:

תמונת עץ אלה- להבנה כיצד נתקעו שערותיו של אבשלום.

הצגה- דו שיח בין יואב ללוחם.

כתיבה יצירתית- על מהלך המלחמה

מסרים והפנמה:

א. הגאווה שגרמה לאבשלום לבצע את כל מהלך המרד, היא זו שמביאה אותו אל מותו. כפי שאמרו חז"ל: "הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם".

ב. נאמנות לדבר המלך, כפי שראינו בפרק זה בהבדל בין הלוחם לבין יואב.

ג. רגישותו של אחימעץ שלא סיפר בעצמו לדוד על מות אבשלום, מכיוון שזו אינה בשורה טובה עבורו.

סיכום:

בפרק זה, מרד אבשלום מגיע לסיומו. צבא דוד יוצא למלחמה ומתחיל לנצח. שערותיו של אבשלום נתקעות בעץ האלה, והוא נותר בין שמיים וארץ. הלוחם שראה אותו, לא הסכים להורגו, כי חזקה עליו מצוות המלך, ואילו יואב הורגו, וכך מסתיימת המלחמה. אחימעץ והכושי רצים להודיע לדוד על סיום הלחימה. אחימעץ מספר רק על הניצחון, והכושי מספר לדוד על מותו של אבשלום.

הרחבות:

עץ אלה:

